
TOBAKS PRODUCENTERNE

Folketinget
Sundheds- og Ældreudvalget
Christiansborg
1240 København K

Åbent brev til Sundheds- og ældreudvalget vedrørende B51 om brug af særlige kasselinjer og standardiserede pakker

Tobaksproducenterne er enige i, at ingen børn og unge under 18 år skal ryge. Rygning skal være forbeholdt voksne, der kender og forstår de risici, der er forbundet med at ryge. Tobaksproducenterne er derfor også indstillet på at være en aktiv medspiller og bidrage til, at unge under 18 år ikke får muligheden for at købe tobak.

I det seneste år har stikprøver vist, at aldersgrænsen hos syv ud af ti detailhandlere ikke er blevet overholdt¹. Uagtet generaliserbarheden af disse stikprøver illustrerer omfanget, at problemet bør tages alvorligt – særligt når vi ved, at politiet har vanskeligt ved at håndhæve loven og overtrædelser derved ikke sanktioneres.

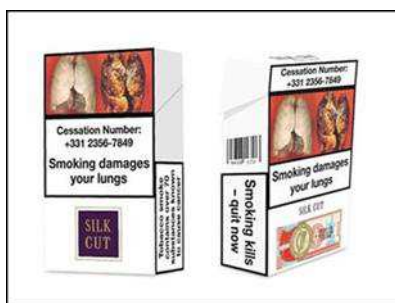
Regeringen har i den forbindelse taget initiativ til et partnerskab med erhvervslivet om håndhævelse af aldersgrænserne for salg af tobak. Tobaksproducenterne støtter til fulde dette initiativ, da det er altafgørende, at detailhandlen aktivt tager ansvar og overholder lovgivningen, hvis salg af tobak til mindreårige skal stoppes.

Hvad angår Beslutningsforslag B 51, så erklærer Tobaksproducenterne sig hermed enige i målet, men mener, at begrænsning af handlen i form af særlige kasselinjer og ekspropriation af tobaksindustriens varemærker ved indførsel af standardiserede pakker er handelshindrende og rettighedskrænkende. Dertil kommer, at varemærkeforbuddet erfaringsmæssigt ingen dokumenterbar effekt vil have i forhold til mindreåriges rygning og ulovlige køb af tobak.

¹ <http://politiken.dk/forbrugogliv/art5612608/Ulovligt-salg-af-cigaretter-til-mindre%C3%A5rige-i-syv-ud-af-ti-butikker>

Ingen beviselige effekter ved at introducere varemærkeforbud

Tobaksproducenterne er imod indførelsen af et varemærkeforbud, da det anses som en meget indgribende krænkelse af virksomhedernes immaterielle rettigheder, som beviseligt ikke har den tilsigtede effekt i forhold til at nedbringe ryge-prævalensen. Varemærker repræsenterer en betydelig økonomisk værdi for ejerne. Med indførelsen af de to europæiske tobaksdirektiver, er den plads på pakken, som tobaksproducenter selv kan udforme og vise deres varemærke på, allerede blevet indskrænket markant til 1/3 af pakken jf. billedet nedenfor.

Australien har som det eneste land i verden haft varemærkeforbud i tilstrækkelig lang tid til at muliggøre effektstudier. Disse studier viser imidlertid ikke nogen signifikant sammenhæng mellem indførelsen af varemærkeforbud og faldet i ryge-prævalensen. Således viser undersøgelserne, at ryge-prævalensen i flere australske regioner rent faktisk er steget i perioden 2013-2014². Dette underbygges også af det australske Sundhedsministeriums egne studier, der kun kan påvise et fald i rygeprævalensen tilskrevet standardiserede pakker på 0,56 pct. målt fra 2012 til 2015 jf. Sundhedsministeriets eget svar til Sundhedsudvalget om samme³.

Endvidere har den norske pendant til Detektor, ”Faktisk”, konkluderet, at standardiserede pakker ikke har den tilsigtede virkning⁴. Senest har Frankrigs sundhedsminister ligeledes erkendt, at indførelsen af standardiserede pakker ikke har haft en indvirkning på rygeprævalensen i Frankrig. Hun udtaler blandt andet: ”Desværre er det officielle salg af cigaretter i Frankrig i 2016 steget i Frankrig. Standardiserede pakker bidrager altså ikke til en reduktion af det officielle tobakssalg”.

² Australian Government Department of Health, 2016: Post-Implementation Review Tobacco Plain Packaging 2016: <http://ris.pmc.gov.au/sites/default/files/posts/2016/02/Tobacco-Plain-Packaging-PIR.pdf>

³ <http://www.ft.dk/samling/20161/almindel/suu/spm/629/svar/1396051/1740571.pdf>

⁴ <https://www.faktisk.no/faktasjekker/NLI/standardiserte-tobakksinnpakninger-virker>

Herudover indikerer andre studier, at indførelsen af varemærkeforbud kan føre til øget handel med illegale cigaretter samt downtrading.

Varemærkeforbud er derfor ikke bare ineffektivt i forhold til den politiske hensigt. Det har potentielt direkte kontraproduktive effekter samt en række utilsigtede konsekvenser for producenter og forhandlere. Desuden vil denne form for indpakning være vildledende for forbrugerne.

Juridiske implikationer ved at introducere varemærkeforbud

Det er tobaksindustriens vurdering, at indførelse af varemærkeforbud er i strid med:

- EU-rettens regler om varenes fri bevægelighed jf. EU-Traktatens (TEUF) artikel 34-36, idet der ikke foreligger den efter EU-retten krævede dokumentation for, at indførelsen af varemærkeforbud vil være egnet til at opnå formålet om bedre folkesundhed.
- Producenternes varemærkerettigheder er beskrevet i dansk ret, EU-ret og de internationale konventioner – Pariserkonventionen om beskyttelse af den industrielle ejendomsret og TRIPS (the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) – som Danmark har tiltrådt. Det fremgår direkte af disse internationale konventioner, at en varemærkerettighed ikke kan afskæres med henvisning til typen af det underliggende produkt, hvilket også gælder for tobaksprodukter.
- Der er tale om producentens grundlæggende rettigheder, herunder ejendomsretten og kommerciel ytringsfrihed i henhold til Grundlovens §73 og §77, den europæiske menneskerettighedskonventionens artikel 10 og tillægsprotokol 1, artikel 1 samt EU Charteret om grundlæggende rettigheder artikel 17, idet et krav om varemærkeforbud vil fratage producenterne muligheden for at anvende deres varemærker og i øvrigt ytre sig kommercielt. Det argument var en af de bærende grunde til, at man trak forslaget om standardiserede cigaretpakker i Sverige tilbage.
- Danmarks WTO-forpligtelser i henhold til *Aftalen om tekniske handelshindringer* (den såkaldte ”TBT-aftale”), hvorefter WTO-medlemmerne ikke må skabe unødige hindringer for den internationale handel, jf. bl.a. artikel 2.

Alle industrier har en naturlig interesse i, at disse grundlæggende love og regler overholdes for at sikre en velfungerende markedsøkonomi, hvor virksomheders rettigheder ikke helt eller gradvist eroderes.

Da reglerne for beskyttelse af virksomheders immaterielle og andre grundlæggende rettigheder ikke er anderledes for tobaksindustrien end for alle mulige andre industrier, føres der på nuværende tidspunkt flere sager i WTO-regi mod lande, som har indført varemærkeforbud.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. Krüger Torp', written in a cursive style.

Maria Krüger Torp
Direktør